

kulturstiftelsen

Fengselet

Storgata 9, 3510 Hønefoss
Telefon 32 12 45 01

post@fengselet.com
www.fengselet.com

BRASSERIE Fengselet

Storgata 9, 3510 Hønefoss
Telefon 32 12 39 70

brasserie@fengselet.com
www.fengselet.com

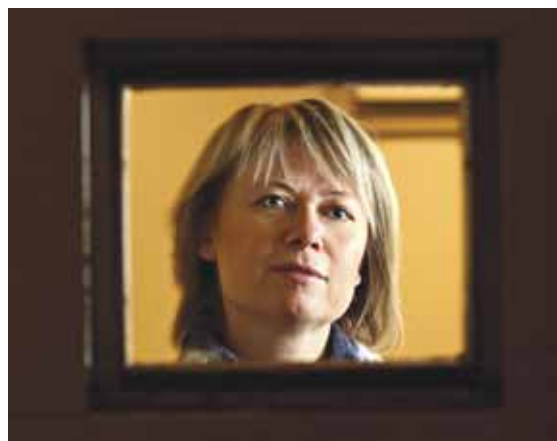
Fengselet

... fanger deg

Innhold

<i>Den ustoppelige giveren</i> Alf E. Erevik	4
<i>Den smakfulle</i> Thomas Haugseth	6
<i>Hagens dronning</i> Marit Hagen	8
<i>En ekte kapellmester</i> Trond Lien	10
<i>De talentfulle</i> Rønnaug Rauk Sundling og Anders Langset	12
<i>Et blått under</i> Kari Maartmann-Moe	14
<i>En kunstnerisk opplevelse</i> Erik Anfinsen	16
<i>Historiens vokter</i> Ellen Sofie Aasheim	18

Fengselsbestyrer Fredrik Ferdinand Falk hadde nok andre oppgaver enn det jeg har som daglig leder av Kulturstiftelsen. Jeg skal forvalte et helt kvartal med hus og eiendom som er fredet av Riksantikvaren og fyller det med opplevelser.

Det er flott at mange er flinke til å bruke huset, både publikum og artister. Av og til får vi besøk av folk som har jobbet her eller har sittet inne. De har et forhold til stedet også slik det var før - både på godt og vondt.

Jeg er stolt over hva vi nå kan formidle av kultur og kunst i en historisk ramme.

“Stiftelsens formål er å utvikle og administrere virksomheten i kulturhuset med et bredt kulturtilbud, herunder formidling og salg av kunst og kunsthåndverk. Virksomheten skal også omfatte konserter, teater, forfatteraftener og andre kulturarrangementer tilpasset lokalenes begrensninger og muligheter ...” (Fra Kulturstiftelsen Fengelets vedtekter)

Vi bruker hele huset og spiller på alle strenger både ute og inne – hele året. Fengelet har funnet formen, men skal ikke stagneres. Vi ønsker deg hjertelig velkommen!

Ellen Sofie Aasheim
daglig leder

Den ustoppelige giveren

Den hvite ranke bygningen tar stort imot ham som bidro til at Kulturstiftelsen Fengselet i dag kan ønske velkommen til både kunstnere, musikere, folk flest – og alle som gjerne vil oppleve kultur, god mat og godt drikke. Slik var det ikke før.

F or i mer enn 10 år, fra han flyttet til Hønefoss på slutten av 80-tallet, så den daværende banksjefen Alf E. Erevik det gamle Hønefoss Hjelpfengsel forfalle. Hver dag på vei til jobben i Ringerikes Sparebank kastet han et blikk på den slitne fengselsbygningen midt i hjertet av Hønefoss.

– Jeg synes det var ille for byen. Det var nok der ideen fødtes da jeg kjørte til og fra jobben, forteller Erevik som i dag er styremedlem i Kulturstiftelsen Fengselet.

Dette var byens fengsel helt fra 1864 og frem til 1996. Så fikk kommunen overta hele kvartalet fra staten for en billig penge. Men kommunen ville selge og kjøperne ville bygge ut massivt i hagen. Da sa fylkesantikvaren stopp. Alt ble fredet, både bygninger og hagen rundt. Og Ereviks idé begynte å ta form; han mente banken burde forhandle om å kjøpe stedet og gi hele Fengselet i gave til byens befolkning i forbindelse med Hønefoss by's 150 års jubileum.

– Det var egentlig bare vi som kunne gjøre dette, og bankens styre tente også på ideen, forteller Erevik. Ringerikes Sparebank kjøpte fengselet i 2001 og startet arbeidet med å restaurere eiendommen. Det var en stor jobb, men banken ville gi noe tilbake til byen. En langsiktig forpliktelse, og en tro på at det er mulig.

– Det har svart til forventningene, og resultatet er blitt bra!

Visste du at ...

- *Kjøp og restaurering av fengelseiendommen kostet totalt 12,5 millioner kroner og er finansiert med gave fra Ringerikes Sparebank*
- *Kulturstiftelsen Fengselet har bygget opp et fond på i alt 10 millioner kroner, også dette med gavemidler fra Ringerikes Sparebank*
- *Kulturstiftelsen Fengselet er medeier i Ringerike Kultursenter*

Den smakfulle

***– Essensen i å lage god mat er å bruke gode råvarer.
Det er første bud for de tre kokkene og matgründerne
i Brasserie Fengselet.***

Thomas Haugseth snur seg rundt, og med lynrask presisjon gjør han klar nok en ny lunsjrett. Prontolunsj kaller han det. Du skal rekke å få servering og spise i løpet av en halvtime – den smakfulle kvaliteten er der likeså. For kyllingen han danderer er norsk og frittgående. Livechekyllingen er foret på kjærlighetsurten løpstikke og dermed veldig saftig og fin, ifølge Thomas. Her er nemlig det meste lokalt og alt er ferskt.

– Vi lager så og si alt fra grunnen av og vi kjøper lite hel- og halvfabrikata. Det er viktig for oss, sier den daglige lederen som holder styr på de ansatte. Alle er faglærte, og de kan både mat og vin. Vinen er forøvrig håndplukket til måltidene, og er hentet fra lommekjente vinimportører.

Innimellom lederjobben lager Thomas mat og utvikler nye menyer sammen med kollegene og medeierne Sirén Fosli Nilsen og Nan-Ciu Chen. De er alle tre aktive i driften som kokker og eiere. Hele tiden er de opptatt av å fornye seg.

– Vi skifter meny tre ganger i året og legger opp menyen i forhold til sesongens råvarer, sier Thomas.

Gjemt i rettene ligger også Brasseriets ønske om å sette sitt eget preg på maten og utfordre gjestene litt. Og gjestene tenner, allerede etter tre måneders drift var det flere som valgte kveite enn biff. En annen favoritt er lammeskank, braisert i god kraft på lav temperatur – lenge. Til den serverer Thomas, Sirén og Nan-Ciu gjerne den samme vinen som det spanske hoff foretrekker, en Reserva Perelada.

– Vi ønsker å lære folk å spise annerledes, derfor eksperimenterer vi hele tiden med nye råvarer og menyer.

Visste du at ...

- *Vi kan tilby kombinerte konsert- og matopplevelser i historiske omgivelser*
- *Rettssalen kan brukes til lukkede selskaper*
- *Vi tilbyr catering – til møter, selskaper og andre spesielle anledninger*
- *Vi har byens flotteste uteservering*

Hagens dronning

Med trygg og bestemt hånd tar Marit Hagen rosesaksen og klipper en gren på de lave rosene rundt Blåveispiken.

Jeg liker veldig godt denne rosen Tommelise, eller Sandefjordrosa som den også blir kalt. Den dufter svakt og er rikt blomstrende!

Marit Hagen stråler – igjen og igjen – akkurat som blomstene og alt det grønne hun vokter i Fengselshagen gjennom en hel sesong – før vinteren legger sitt hvite teppe over historiske roser, ripsbusker og peoner – og mye mye mer. Her er planter valgt ut spesielt; gamle stauder som folk kom bærende med og som skulle passe inn i Fengselshagen. Her er eurikler og akeleie fra Marit Hagens mormor.

– Eurikkelen er helt spesiell, sier Marit som egentlig var legesekretær, men så fort hun kunne kom seg ut i det grønne for å la planter og blomster gro.

– Hagesak er helsesak, sier Marit.

Det var Hageselskapet Hole og Ringerike som tok grep og fikk ansvar for å sette i stand den gamle Fengselshagen.

– Da det var fengsel her hadde fru Falk, kona til den første bestyreren både rips, solbær, epler, bringebær og kjøkkenhage her. To av ripsbuskene står igjen fra den gang, forteller Marit.

Hagelaget har gjort en formidabel jobb. Det vet både barnehager, ungdom og folk flest å sette pris på. Det gjør også Marit. Hun har mye å holde styr på. Rotskudd må bort, alt må pleies varsomt.

– Se her, her er piggrådrosen!

Marit smiler lurt, for like nedenfor det høye gjerdet, der det en gang var en piggråd ser vi den. Piggrådrosen. En rose du helst ikke vil ta i med myke fingre uten hansker. Marit tar et godt tak og klipper.

Visste du at ...

- *Hele parken er fredet - alle er velkommen!*
- *Her er det 25 ulike slag roser (blant annet Kazanlik og Ritausma)*
- *Det er både slyng- og buskroser her - de fleste historiske*
- *40-50 ulike stauder pryder hagen sammen med fugleredegran og mange sommerplanter*

En ekte kapellmester

Energisk, mykt og musikalsk flyr fingrene over tangentene. Han har full kontroll – og alltid et smil.

Det er utrolig stilig å sitte her og spille og se utover. Se det gamle. Historien er jo overalt! Kapellmester Trond Lien lar tonene fra det vakre Schimmel konsertpianoet smyge seg rundt veggene i Fengselets gamle rettssal.

– Jeg husker jo da det var fengsel her, for jeg vokste nærmest opp i Filadelfia som er nabobygget til Fengselet. Da så vi disse hendene som stakk ut av gitterne. Bare det å komme inn og se senere var spennende, sier Trond som nå har tatt plass der dommerbenken sto, tett på både tiltalebenken og vitneboksen.

– Det sitter gjerne et par publikummere i vitneboksen også når det er konsert her. Du får publikum helt innpå deg! Dette er et fantastisk sted!

Trond startet karrieren som profesjonell musiker i Oslo Gospel Choir for over 20 år siden. Siden har han turnert med blant annet Sissel Kyrkjebø og vært hele Norges kapellmester i en årrekke på NRKs Beat for Beat. Han produserer også egne show sammen med Jørn Atle Støa og driver eget lydstudio.

Helt siden Kulturstiftelsen Fengselet åpnet dørene i 2002 har han spilt her. Nå som han har flyttet tilbake til hjembyen Hønefoss føler han seg veldig hjemme i den gamle rettssalen.

– Det er så forskjellig fra andre ting jeg gjør, som ofte er i større settinger. Dette blir personlig, og jeg blir mer følelsesmessig engasjert når kjentfolk er tett på, sier Trond. Han mener det er det å spille for noen som betyr noe, og enten man er profesjonell eller et ungt talent er Fengselet spesielt.

– Det er flott at nye og unge musikere her har en arena hvor de kan opptre – uten at de “brekker ryggen” på det.

Visste du at ...

- *Det forrykende showet Jailhouse Rock, i Fengselshagen, trekker 400 gjester per forestilling*
- *Både lokale og nasjonale sangere, musikere og forfattere opptrer gjerne her*
- *Fengselet skreddersyr konsert- og matopplevelser for private og næringslivet*

De talentfule

Hva har en sopran og en trommeslager til felles? Begge har samme drøm – de vil leve av musikken og de vil opptre – og de kommer gjerne tilbake til Fengselet!

De er også dønn profesjonelle og fullt enige om at støtten de fikk fra Talentfondet Celledeling var en opptur.

– Bare det at noen tror på deg nok til å gi deg et stipend, sier Rønnaug Rauk Sundling, i startgropen til en profesjonell operakarriere og masterstudent i klassisk sang på prestisjeskolen Royal Academy of Music i London.

– Ja det var veldig stas med en anerkjennelse. Da vet man at det blir lagt merke til, det man driver med, sier Anders Langset. Allerede som 16-åring ga han ut plate med egen jazztrio. Nå er han student på rytmisk linje på Universitetet i Agder og spiller med de beste.

De er talenter så det holder og har fremtiden foran seg.

– Her tok de meg inn som en helt ukjent sanger. Bare syng! Det var beskjeden jeg fikk, sier Rønnaug. Hun har produsert egne forestillinger her, som hun har fulgt opp med turné etterpå.

– Det er verdifull erfaring. Jeg er stor fan av Fengselets evne til å gi unge og ukjente artister sjansen til både å produsere og fremføre egne konserter og forestillinger i et profesjonelt lokale med et supert konsertpiano, legger Rønnaug til.

Begge er enige om at formatet de jobber med fungerer veldig bra i den intime rettssalen.

– Det er ikke alt som kler et stort lokale, og her får du god kontakt, mer enn på et normalt konsertsted, sier Anders.

– Det er et akustisk rom, og det liker jeg. Her kan det gjøres mer avslappet og med humor og jeg kan nå folk og se deres reaksjoner, sier Rønnaug som alltid vil ønske å komme tilbake hit om hun får sjansen.

Visste du at ...

- *Talentfondet Celledeling er opprettet av Kulturstiftelsen Fengselet for å sikre at det utvikles kreativitet og skaperevne i distriktet*
- *Les mer om Talentfondet og hvem som kan søke stipend på www.fengselet.com*
- *Fengselet kan være en arena for din første konsert eller utstilling*

*- Det er ingen spesiell fugl, det er en flukt.
Keramiker Kari Maartmann-Moe og hennes blå fugler
i steingods har igjen inntatt celle nr. 4.*

Den lange cellegangen er full av vakker og fargerik brukskunst, og hver celle huser en kunstner.

Den lokale keramikeren har tatt plass i sin faste celle og her skal hun være "innsatt" i en hel uke, slik hun er hvert år. Hun behøver ikke – og vil heller ikke flykte fra Fengselet – slik fuglene hennes gjør når de blir solgt i store mengder hver gang keramikeren stiller ut her.

– Det er et under at banken gikk inn og overtok dette og ga det i gave til byen! Det er det beste som har skjedd, sier Kari Maartmann-Moe, full av lovord for den lokale sparebankens ustoppelige innsats.

– Det er godt at noen passer på og har evnen til å beholde ting, sier Kari som synes Fengselet, hagen rundt og nærmiljøet er helt topp. Det er også fellesskapet hun får med de andre utstillerne.

– Det er fabelaktig at dette lar seg gjøre. Det er fint å stille ut her, fordi det er et lokalt og vakkert sted med historie, hvor du blir godt mottatt. Og når du er sliten av utstillinger kan du gå inn i Brassieriet og få en god kopp varm sjokolade med krem, forteller Kari. Hun har nettopp tatt med seg en slik god kopp inn i cellen sin og viser samtidig frem sine egne blå kopper – med to hanker – laget for dem som skjelver litt på hendene.

– Det har vært så vellykket og jeg må bare hjem og dreie flere, sier Kari. Imens flyr fuglene hennes overalt.

– De tåler jo frost, så du trenger ikke ta dem inn om vinteren!

Visste du at ...

- *Fengselet er galleri for grafikk, maleri, skulpturer og brukskunst*
- *Hele huset brukes til utstillinger – både kollektiv- og separatutstillinger*
- *Skoleklasser er velkommen – her er det mye å lære!*

Et blått under

– Når det gjelder kunst må du kunne kjenne på det, sier Erik Anfinsen og ser seg rundt i cellegangen der naturen henger tett på i form av olje på lerret.

Anfinsen har brukt tre hele dager på å sette fram bilder og flytte dem fra ett rom til et annet, før de har fått sin endelige plass.
– Bildene må harmonere med hverandre, sier Anfinsen.

Det meste harmonerer når galleristen tar hele huset i bruk under utstillinger i Fengselet. Denne gangen viser han frem bilder av Bjørn Strandenes, som har latt 20 tynne strøk oljemaling og litt marmorstøv bli til vakker kunst. En kunstner som får fram noe helt nytt, ifølge Anfinsen.

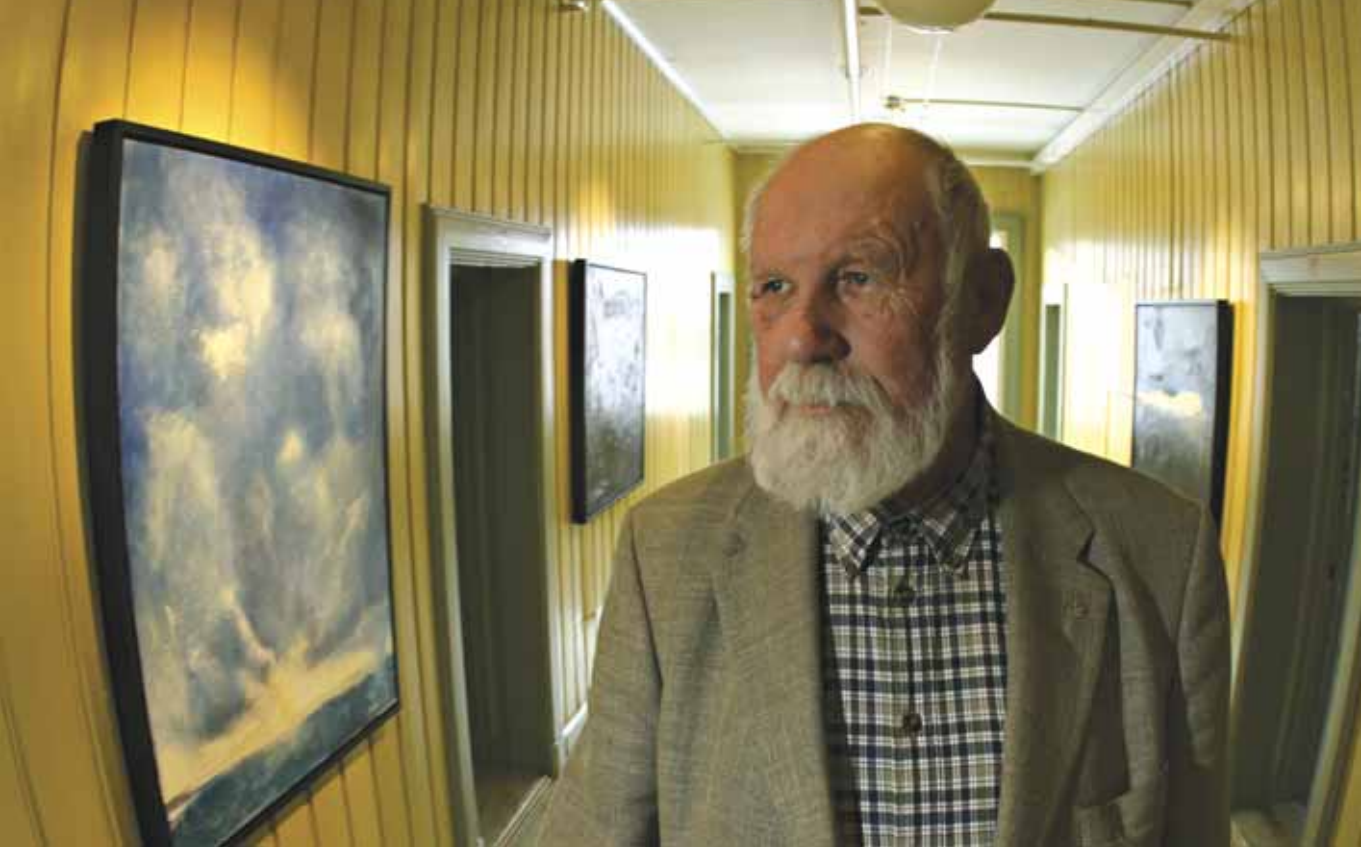
I flere år har Erik Anfinsen brakt skulptur, keramikk og billedkunst til Hønefoss. Han begynner å kjenne kvalitetene i bygget.

– Fengselet er veldig spesielt. Her er det små rom, og vi må ta hensyn til at man ikke får avstand fra bildene. Cellene er spesielt egnet for små skulpturer og keramikk. Rettssalen og cellegangen er fin til store malerier. Fordelen her er at vi kan prøve ut nye kunstnere. Vi gir dem en celle, og på den måten får de holde en separatutstilling. Dette blir også interessant for publikum, sier Anfinsen som i mer enn 25 år har jobbet med kunst på heltid. Han trekker på sitt enorme nettverk av kunstnerkontakter som han etablerte den gang han drev Galleri Roeland. Og til Fengselet kommer de gjerne, både internasjonale og nasjonale kunstnere. Blant dem er de største norske billedhuggerne Knut Steen og Skule Waksvik.

– Kunstnerne som kommer hit synes at selve historien er interessant, for den er helt annerledes. Ingen andre gallerier kan by på noe tilsvarende.

Visste du at ...

- *Anfinsen Kunst AS bringer de store nasjonale- og internasjonale kunstnerne til Fengselet*
- *Fengselet brukes som galleri gjennom hele året*
- *Alle våre utstillinger har fri éntre*
- *Anfinsen Kunst har egen nettside www.anfinsenkunst.no*

En kunstnerisk opplevelse

Historiens vokter

Når dagens fengselsbestyrer skal føre Kulturstiftelsen Fengselet inn i fremtiden, ser hun også tilbake.

hverdagen min ligger historien her, den sitter i veggene, og alle som besøker Fengselet blir hele tiden minnet på den, sier Ellen Sofie Aasheim, daglig leder for Kulturstiftelsen Fengselet.

Hun ser seg rundt i en av de gamle cellene, den som er ført tilbake til det opprinnelige. Ved åpningen i 1864 hadde fengselet plass til 17 innsatte fordelt på 12 celler. Betjeningen besto da av fengselsbestyrer og to fengselsbetjenter.

– Den første fengselsbestyreren, Fredrik Ferdinand Falk, bodde i fengselet med sin kone, fem barn og husdyr. Det siste var en nødvendighet da bestyrerens kone var ansvarlig for matstell til fangene. Familien hadde derfor to hester, tre kuer og en sau gående her på fengselsområdet, forteller Ellen Sofie.

Sidebygningen med fyllarrest til bruk for politiet, samt høns- og grisehus, ble oppført på slutten av 1920-årene. Her var det også stall og vognskjul.

– Rettssalen var i bruk fram til 1963 og det er i denne rettssalen vi i dag har de fleste av våre kulturelle arrangementer, sier Ellen Sofie.

Hun blar i boken Sverre Drange skrev om Hus og Historie i Hønefoss, hvor han skildrer livet i Storgata 9. Sverres far begynte som justisvaktmester ved Hønefoss Hjelpfengsel i 1938.

I den delen av bygget der Brassieriet er i dag, bodde familien Drange – vegg i vegg med rettslokalet og med "fangene" på cellene. Den gang hadde Fengselshagen en frodig kjøkkenhage, og den unge Drange heiste gjerne gulrøtter i smug opp til fangene.

– Det som er unikt med å komme hit er at vi har denne historiske rammen rundt stedet, og er en perle midt i sentrum, forteller Ellen Sofie.

Visste du at ...

- *Eiendommen er et kulturminne av nasjonal verdi*
- *Opprinnelig er Fengselet okerfarget, men i 1913 ble det malt i hvitt og grått*
- *Rettssalen var i bruk frem til 1963*
- *Hønefoss Hjelpfengsel ble lagt ned i 1996*